

Tardos Tibor

A tengervíz sós¹

”

■ (részlet)

Másnap, az íróper² második napján ... tanúkihallgatás. Tamási Áron, akit nyilván azért hívtak be, hogy vallomástételre kényszerítsék Déry ellen, fura módon hatol be a terembe. Az országos hírű székely góbé vadonatúj elegáns sportruhában feszít. Megáll a terem ajtajában. Összeráncolja magas homlokát – az nagyon magas, azon nagyon sok ránc tud összegyűlni.

Akkor előrelép.

De nem a várható irányban. Nem a törvényszék felé.

A mi irányunkba.

Hátat fordít a törvényszéki katedrának, összeteszi a sarkát és mélyen meghajol előttünk.

Olyan mélyen és olyan hosszan, mint egy történelmi film szereplője a máglyára menő vértanúk előtt.

Az elnök levegőért kapkod.

– Kérem! A bíróság itt ül! Ezen az oldalon!

Tamási Áron nem válaszol neki. Nyugodtan visszafordul a katedra felé. Ha jól emlékszem, cérnakesztyűt von ki a zsebéből, s azt akkurátusan felhúzza. – Hallgatom a kérdést – mondja jegesen és raccsolva.

Felveszik Tamási Áron tanú adatait.

– Neve?

Megmondja.

– Foglalkozása?

– Író.

– Családja van?

A híres góbé csak néz jobbra, csak néz balra, a lába elé, fel a plafonra. Az elnök kezd felpaprikázódni.

– Azt kérdeztem, van-e családja?

A tanú felveti a fejét.

– Kitűnő székely családból származom. Jut is eszembe: gyerekeim után érdeklődik talán? Gyermektelen vagyok.

Az elnök paprikavörös. Rosszul áll neki az úri bajusz. [...]

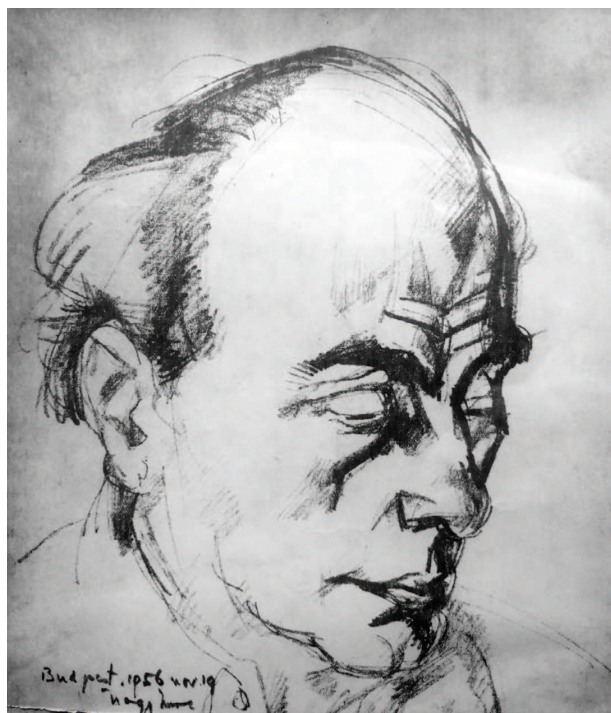
A tanúkihallgatás közbeni mozzanataira már nem emlékszem... Amikor Tamási eltávozik, megismétli a tüntető szimpátiamentetvánt.

Elmegy az ajtóig, ott sarkon fordul, mélyen meghajolva búcsút vesz azoktól, akik – nyilván így véli – helyette és még sok más büntelen, becsületes ember helyett a vádlottak padjára kerültek.³

1 TARDOS TIBOR: *A tengervíz sós*, Magyar Nemzet, 1991. augusztus 5.

2 „A per az 1956-os »számonkérés«-ben meghatározó szerepet játszó vérbíró, dr. Vida Ferenc tanácsa előtt zajlott. A legfőbb ügyész dr. Béres Miklós képviselte. A „Vádirat Déry Tibor és társai ellen a népi demokratikus államrend megdöntésére irányuló mozgalom vezetése és más bűntettek miatt” 1957. szeptember 12-én készült el. Déry volt az elsőrendű, Háy és Zelk a másodrendű, Tardos Tibor a harmadrendű vádlott.” – SÍPOS LAJOS: *Tamási Áron*, Elektra, 186–187.

3 „A tárgyalást, melyben Déry Tibor kilenc, Háy Gyula hat, Zelk három, Tardos másfél évet kapott, felvették hangszalagra. Az Állambiztonsági Szolgálatok Történelmi Levéltárában olvasható [ÁBTL, V-180352/6. sz. dosszié.] – a rövidített tárgyalási jegyzőkönyvi változattal szemben – Tamási Áron tanúvallomásának szó szerinti befejezése: »Az ország nyugalma érdekében és legfőképpen az irodalmi munka, az irodalmi élet fellendülése érdekében, nagyon üdvös volna, hogy író társaink visszatérhessenek az alkotó munkához, annál inkább, mert én magam, és ahogyan tudom, a többi író is meg van győződve, hogy ők jó szándékú, tiszta szívű emberek, és ha valamit vétettek, akkor csak a párt rossz vezetése ellen akartak küzdeni.«” – SÍPOS LAJOS: *Tamási Áron*, Elektra, 186–187.

Nagy Imre (Zsögödi): *Tamási Áron*, 1956. november 19. (Vermesné Basilides Aliz tulajdona)